

Druhý průběžný úkol

T: Všimla jsem si u tebe v kuchyni několika lahví od piva, dá se říct, že jde o tvůj oblíbený alkohol?

R: Určitě, miluju ho!

T: Proč právě pivo?

R: Když piješ nárazově, tak třeba po vínu nebo koktejlech máš téměř vždy kocovinu, nic si nepamatuješ..., ale když piješ kvalitní čepované pivo s vyšším obsahem alkoholu, tak se rychle opiješ a navíc nemusíš pít vodu, aby ses vyhnul kocovině... a taky mi nejvíc chutná.

T: Z jakého důvodu obvykle piješ alkohol? Co jsou hlavní důvody?

R: (...)

T: Co očekáváš od pití alkoholu?

R: Opojný účinek.

T: Upřednostňuješ pít sám nebo například s přáteli?

R: Obvykle nejsem asociální a piju s přáteli, pořádáme velkou párty... takové posílení kolektivu, alkoholové bratrství.

T: Jaké jsou obvykle důsledky pití alkoholu?

R: (...)

T: Co se například může stát v tvém kolektivu během pití alkoholu? Jaké to může mít následky?

R: No...alkohol...se může stát... řekněme nějakým vypínačem... víš když třeba pracuješ, nepiješ a potom přestaneš pracovat... a začneš pít v podstatě okamžitě... víš, v tom je ten rozdíl. Alkohol je něco, co děláš jen, když jsi nezodpovědný, líný... Někdy, i přesto, že se proberu..., že jsem úplně vzhůru, se mi prostě nechce dělat úkoly kvůli kocovině... prostě je neudělám. A taky někdy lituju věci, co jsem udělal, když jsem byl opilý... Nevím, jestli je to něco obvyklého...?

T: Co si myslíš ty, je to obvyklé?

R: Nevím, viděl jsem to často v televizi, proto si myslím, že ano. Ale obvykle si to ani nepamatuju.

T: Existuje druh alkoholu, který by ti bylo nepříjemné si objednat? Je něco, co by ti bylo nepříjemné si objednat v nějakém podniku s přáteli?

R: (...)

T: Bavili jsme se třeba o pivu, s tím bys měl problém?

R: Kluci si myslí, že víno je pro holky. Někdy si ze mě dělají srandu, jak se cítím během svojí proměny na ženu, když si chci objednat červené...nebo jestli zrovna menstruuju. Ne vážně, asi holčičí koktejly. Cosmopolitan třeba.

T: Když piješ s přáteli, všímáš si kolik toho vypili nebo se věnuješ jen svému alkoholu?

R: Ne, vždycky to sledujeme, kolik toho každý vypil... když máme...když dohromady koupíme lahev něčeho tvrdšího...

T: Počítáte to?

R: Přesně. Víme, kolik panáků si kdo dal.

T: Je to pro vás něco jakou soutěž?

R: Docela jo. Myslím, všichni pijeme ty panáky společně a je to něco jako.. nedělej, dej si s náma, nezvládneš to? Fakt to neuděláš? Ale, dej si s náma! Všech sedm nás to dalo, tak...

T: Co si myslíš o abstinenci nebo střídém pití? Když někdo nepije třeba ve tvém kolektivu, zkus si to představit. Možná tam někdo takový je.

R: Vlastně jsem v takové pozici párkrát byl..., kdy jsem nechtěl pít, protože jsem musel brzo vstávat

T: Aha, takže jsi to byl ty, kdo nepil. A jaká byla reakce tvých přátel?

R: Vždycky pijou. Neberou svoje školní povinnosti moc vážně.

T: A jak reagovali na to, že ty jsi nepil?

R: (...)

T: Všimli si toho?

R: Určitě... V podstatě to chápali, ale já jsem se cítil... v určitém momentu se mi zdálo, že se cítí..., že na mě byli fakt naštvaní za to, že jsem v tom nebyl s nima, protože to chci zvládat ve škole. Ten problém většinou byl...Ten problém byl spíš ten, že... protože jsem nepil... to pití bylo nezbytné, nezbytné k tomu být společenský, takže protože jsem to nedělal, sám jsem se vyloučil z kolektivu a z jejich plánů a z toho, co chtěli dělat. Což je obvykle zůstat do rána a jít rovnou na snídani a spát do pěti odpoledne.

...

T: Jaká si myslíš, že je role muže ve společnosti? Můžeš říct pár přídavných jmen, která ho podle tebe vystihují?

R: (...)

T: Zkusme třeba pět přídavných jmen, která tě napadnou, když se řekne muž.

R: Silný... (...)

T: Může to být cokoliv.

R: Dobře...Silný, praktický, racionální... víš versus emocionální, méně často jednají na základě svých emocí... taky mocný a ... taky nějaký nositel budoucnosti, myslím potomstvo a tak...

T: Můžeš teď zkusit říct pár vlastností vystihující ženy?

R: Krásná, jemná, emocionální spíše než logicky myslící, spolupracující ...versus soutěživý.. to soutěživý může být páté pro muže.

...

T: Můžeš mi teď říkat jeden, dva alkoholy, které považuješ za typické pro muže?

R: Becherovka,...

T: A typické pro ženy?

R: (...)

T: Ten počet záleží na tobě.

R: Typické pro ženy?

T: Ano.

R: Hm možná něco jako Radler..., má málo alkoholu víš, je sladký, ovocný, není to o tom se opít, chutná spíš jak džus.

T: A muži?

R: Silné pivo, nejmní 12 stupňů.

...

T: Bavili jsme se teď o nějakém projevování maskulinity, myslíš, že je od tebe nebo od mužů obecně ve společnosti nějaké určité chování očekávané?

R: Chápu, očekávání... (...)

T: Jak bys měl jednat? Co se od tebe čeká?

R: Čeká se ode mě být soběstačný a mít...nevím, měl bych o tom popřemýšlet..., ať můžu odpovědět seriózně...Je to docela těžká otázka, protože...

T: Jestli nechceš, nemusíš samozřejmě odpovídat, můžeme se posunout dál. Jak jsem řekla na začátku, pokud nevíš, nechceš odpovědět, můžeme to v klidu přeskočit.

R: Ne, jenom se snažím přemýšlet jaké je moje místo, moje pozice ve společnosti právě teď...

T: Možná by ti pomohlo zamyslet se nad muži ve společnosti obecně, ne konkrétně nad sebou. Jaká jsou ta očekávání, nemusí to být role muže.

R: Potřebuješ vydělat peníze, potřebuješ být..., často se očekává, že muž by měl být nějaká emoční protiváha svojí ženy a muž by se měl zajímat o soutěžení

T: Co tím soutěžením myslíš?

R: Sport. To je všechno.

T: Myslíš, že se tato očekávání mění, když je muž opilý nebo jsou ta očekávání stejná?

R: No, já myslím, že muži nebo lidi... no spíš muži, kteří za střízliva řekneme potlačují emoce, tak pro ně je to přijatelné, když se zhrouť a rozbřečí v opilosti... jo tak se opil, v pohodě, nic se neděje, ale když jsou střízliví a brečí, tak je můžou ostatní soudit... a taky když piješ, tak se nějak přijímá, že budeš nepředvídatelný, dělej cokoli, co chceš.

T: A jaké to je konkrétně pro tebe jednat na základě nějakých očekávání ve společnosti? Jak se kvůli tomu cítíš?

R: Cítím, že mám něco jako morální zodpovědnost vůči sobě a snažím se nepřemýšlet nad tím, co si o mně myslí lidi, kteří pro mě nejsou důležití.

T: Když jsi opilý, je to stejné?

R: Pravděpodobně o tom jako opilý vůbec nepřemýšlím.

T: Bavili jsme se o tom, že podle tebe jsou ženy více emocionální. Je pro tebe jako pro muže těžké vyjádřit své emoce?

R: Ne.

T: A když jsi s kamarády? Je to jednodušší?

R: Spíš těžší. Bylo by to jednodušší před rodinou než před kamarádama.

T: A jak by to vypadalo v opilosti?

R: Bylo by to asi snazší, protože bych nečekal, že si to budou tak dobře pamatovat nebo že by věnovali větší pozornost tomu, co jsem říkal. A taky se od tebe neočekává tolik, můžeš divočit.

T: A kdyby někdo ve vašem mužském kolektivu projevoval své emoce, bylo by to pro něj zcela přirozené, jak bys to vnímal? Možná někoho takového znáš.

R: Myslím, že to je oukej, ale asi bych se snažil tam pro toto člověka být, ale jasně že záleží na tom konkrétním problému. Myslím, že se obecně předpokládá, že to není něco, co by měl muž řešit s ostatními muži, s kamarádem. Svoje emocionální záležitosti. Víš takovéto „vyřeš si to sám“. Nevím...

T: A co když je opilý a projevuje svoje emoce? Řekněme, že pláče nebo... Co si o tom myslíš? Jaká si myslíš, že by byla reakce ostatních?

R: Myslím, že by se mu spíš snažili pomoci právě proto, že by byli všichni opilí protože mají méně nějakých bariér v projevování vlastních emocí a taky si podvědomě uvědomují, že člověk může v opilosti spíš udělat něco, čeho potom lituje a nemůže to vzít zpátky.

T: Řekli jsi, že je pro tebe těžší projevovat emoce mezi přáteli, je to stejné, když jsi opilý? Pořád těžší?

R: Asi spíš jednodušší.

Rozhovor s respondentem, jednadvacetiletým vysokoškolačkem, probíhal u něj doma, čímž se mi dostalo příležitosti pozorovat, v jakém prostředí žije a dozvědět se tak něco o něm (viz například první otázka, kdy jsem si všimla několika prázdných pivních lahví u něj v kuchyni). Navíc se podle mě v tomto známém prostředí cítil lépe a odpovídal přirozeněji, než by tomu mohlo být na veřejnosti. Poměrně obtížné bylo dohodnout přesný termín rozhovoru, což se nakonec podařilo a samotný rozhovor pak trval přibližně čtyřicet minut. Respondenta jsem na začátku informovala o tomu, že provádím výzkum pro svou diplomovou práci, jež se týká sociální konstrukce maskulinity. Sebe jsem nepředstavovala, neboť se již známe, v jiném případě bych tak samozřejmě učinila.

Také jsem ho ujistila, že jeho totožnost zůstane zcela anonymní a pokud nebude znát odpověď na otázku nebo na ni z jakéhokoliv důvodu nebude chtít odpovědět, můžeme ji samozřejmě přeskočit. Poslední zmíněné jsem poté během rozhovoru několikrát připomněla, protože se často stávalo, že ač byla otázka respondentovi očividně nepříjemná a nechtěl se nad ní příliš zamýšlet, snažil se na ni odpovědět, avšak většinou sarkasticky či v humorné formě. Na konci samotné rozhovoru mě pak ale sám upozornil na některé věci, které nemyslel vážně a uvedl, které otázky, především ty týkající se projevovalí emocí, se mu zdály příliš osobní. V případě otázky na roli muže ve společnosti, nad kterou se také nejdéle zamýšlel, řekl, že to vnímal jako sebereflexi či srovnávání s ostatními, což v tomto kontextu nikdy předtím nedělal a nebylo tedy snadné spatra odpovědět. Respondent mi zpočátku nepřipadal uvolněný, jeho vyjadřování se však s postupem času měnilo, odpovědi se stávaly otevřenějšími a výrazně delšími než byly ty počáteční. U osobnějších otázek se pak ovšem někdy zase vracel k jednoslovným odpovědím, což se ale také zlepšilo, když jsem se začala doptávat. Respondent je studentem sociálních věd, velkou výhodou tedy nepochybně byl společný jazyk. Nestalo se, že by použitý termín byl respondentovi neznámý a potřeboval dovysvětlit. Celý rozhovor tak snáze plynul.

Problém, na který jsem narazila u sebe jako u tazatele, a to až po vyslechnutí nahrávky rozhovoru, bylo, že jsem se snažila věci vždy vysvětlovat, aby byly co nejjasnější, ale v několika případech jsem tak otázku paradoxně dost zkomplikovala, což jsem si při samotném dotazování neuvědomila, a došlo tak k nedorozumění. Na základě tohoto si myslím, že by bylo lepší zeptat se jednou a dát respondentovi více času než jsem poskytla předtím, než jsem otázku začala více rozebírat.